

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljan-
jem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Ravnopravnost, kakor jo nemški ustavaki umevajo.

Po volji cesarja Karla VI., očeta slavnostne Marije Terezije in tudi po oktoberski diplomi sedanjega cesarja Franca Jožefa I., bi imele vse dežele avstrijskega cesarstva pridržati svoje starodavne pravice in samostalnost v domačih deželnih zadevah. Tega pa nemški liberalci niso dali veljati. Zakaj ne? Iz same gospodstvaželjnosti, katero so hoteli raztegniti nad vse narode v Avstriji, le Ogersko so pustili Magjarom. Vendar v kljub cesarski besedi so nemški liberalni ustavaki vse dosegli. To pa zato, ker so sami zviti politikarji in v poslednjem svojem cilu vselej edini; med tem ko smo jihovi nasprotniki med seboj vedno — nesložni.

Nemci so dobro spoznali, da samostalnost posameznih dežel njihovej gospodstvaželjnosti nebi bila ugodna. Gospodarili bi le ondi, kder so po števila v večini, n. pr. na Gornjem in Spodnjem Avstrijskem, Tirolskem itd., drugod bi imeli Slavjani prvo besedo, n. pr. na Českem, Moravskem, Kranjskem. Ali Nемец liberalci je hotel vse strahovati. Zato je više 10 let delal na to, da bi deželam pobral starodavno samostalnost ter jih zastopnike zvalil in stlačil v edeni veliki dunajski državni zbor ali rajhsrath, kder imajo Nemci liberalci večino in tako gospodujejo črez vse od sasko-pruske meje na Českem do Kotora v Dalmačiji: 8 milijonov Nemcev zapoveduje 11 milijonom Slavjanov. Kajti tudi večjega števila Slavjanov zapreke so vedeli Nemci odpraviti po umetno sestavljenem volilnem redu za državni zbor. Po tem redu (?) morajo nemški ustavaki imeti večino na vsak način. Poiskali so si namreč po vseh deželah svoje ljudi in jim dali veliko več glasov, kakor bi jim šlo. Takih svojih ljudi so našli največ po mestih in trgih, po trgovinskih zbornicah in pri velikih posestnikih. Tem so dali črez mero veliko glasov, med tem ko so jih kmetskim ljudem pristrigili. V dokaz naj služijo sledeče številke. Na Českem je 543 velikih posestnikov, ki plačujejo 3,010.780 fl.

dače in volijo 23 poslancev, 1,090.772 mestjanov, ki plačujejo 4,489.970 fl. dače in volijo 32 posl., trgovinska zbornica (zopet mestjani) voli 7 posl. in 4.044.703 kmetijskih ljudi, ki plačujejo 9 mil. 737.241 fl. dače in volijo 30 poslancev.

To vam je ravnopravnost (?), da se Bogu usmili. Številke kažejo, da človek, kedar se gre za liberalno gospodstvaželjnost, še toliko ne velja, kolikor plača. Kmetski stan je nemilo zadet. Pomagajti si ne more. Tako so nemški liberalni ustavaki dospeli do gospodstva po vsej Cizlajtarniji. Upirali so se jim sicer Slavjani in izmed Nemcev tako imenovana pravna stranka. Ali do sedaj brez uspeha, ker brez potrebne edinosti. Poljaci in Rusini so odstopili, Dalmatinci vselej omahovali in naposled so še Mladoslavenci in Mladočehi svoje brate zapustili in vstopili v nemško-ustavaški-liberalni-tabor — prave izdajice. Le Staročehi se borjejo vedno, znatno in vstrajno zoper izdajice Mladočehe in nemške ustavake. Ravno te dni so zopet sijajno zmagali. Mladočehi so postavili 11 kandidatov; vsi so propadli razve enega. Nemci ustavaki pa še kandidatov niso povsod upali postaviti. Veljeni bili so zopet staročeski poslanci. Zopet so Čehi slovesno pokazali, da ne marajo za dunajski državni zbor, da krepko varujejo pravice staroslavne česke dežele. To je lepo in veselo!

Cerkvene zadeve.

Društvo sv. Mohora je za letos razposlalo svojim udom, ki se nabajajo po vsej slovenski zemlji, tudi na Laškem in Ogerskem, 6 knjig za 1 goldinar. Bukve so vse lepe in dobre. Ali najlepše so molitvene knjige, katere nam je spisal preč. g. kanonik Kosar. Pregledavši knjigo smemo po pravici reči, da jeni zapopadek kaže nenavadnega zvedenca molitve v pravem katoliškem duhu. Posebno dobro pa deje čista, pravilna, gladka slovenska beseda vsakemu, kateri pozna naše dosedanje molitvene knjižice, ki so večjidelj

spisane v res strahoviti slovenščini. Kosarjevo Nebeško hrano zamore vsak izobražen Slovenec rabiti. Pritisnjene podobe križevega pota so pač slabe; bi bile slobodno izostale! Umni kmetovalec, katerega spisuje vrli F. Povše, vodja kmetijske šole v Gorici, je vse hvale vreden in bode Slovencev veliko koristil, ker jih poučuje, kako v kmetovanju napredovati na podlagi novejših iznajdeb! Knjigi Kristusovo življenje in Občna zgodovina se pridno nadaljujete.

Število udov se je proti lani zopet in povsod pomnožilo in sicer za 2256 udov; vseh je namreč 26.336. To je veselo in za nas Slovence jako tolažljivo sred tolikih nepovoljnosti, katere nas od vseh strani nadlegujejo in našo narodnost krhajo in tarejo.

Za drugo leto se nadjamo, da bo število udov narastlo na blizo 30.000. Družbine knjige za l. 1876. se sledeče pripravljajo: 1. Kristusovo življenje in smrt. 2. Nebeška krona, premišljevanje o nebesih in nebeški slavi po slavnoznani nemški knjigi: die Himmelskrone o. Stügerja. 3. Občna zgodovina. 4. Umni kmetovalec 2. snopič. 5. Robinzon starši. 6. Koledar za l. 1877.

Bogoslovcev na mariborskem semenišču je vseh skupaj 35 in sicer v 4. letu 11, v 3. letu 4, v 2. letu 12, in v prvem 8.

Vojakov je izmed teh v 4. letu 6, od teh so 3 presbiteri; v 3. letu 1, v drugem 5, v prvem letu 5. —

Gospodarske stvari.

Nekoliko besedi, kako nerodovitne prostore pogozdovati.

M. Obdelane zemlje je od dne do dne več, in že se obdelujejo tudi zemljišča, ki so se prej prirodi sami pripuščala, na katerih se je potem šuma vsake vrste in gosto grmovje zarezalo.

Taki prostori v prejšnjih časih niso prinašali pridelka, zdaj pa od človeške roke obdelani prinašajo vsakojakega sadu in čistega dobička. Pa še vedno je dosti takega zemljišča, iz katerega se mora divja zaraščena gošča pregnati in ktero se mora za obdelovanje prikladno storiti. Dostikrat se primeri, da na takih zemljiščih ne gre poljskih ali vrtnih sadežev sejati in saditi. V takih primerlejih naj se kraj umetno pogozdi. Tako obdelovanje se boče dobro obneslo in poplačalo na vseh prestrmih ali pregloboko ležečih krajih, ki so povodnji podvrženi, dalje na prodnatih ali peščenih zemljiščih. Po gozdnih robih je umetno zarezanje raznega lesovja za poljske ograje in plote veliko boljše od pridelovanja poljskih sadežev. Taki nasadi zaljšajo neizrečeno deželo, dajejo več lesa, kakor samorašča gošča in služijo koristnim pticam pevkam, za stanovališča in vališča. V sledečih vrstah se bodo tedaj nekatere vrste lesovja in grmičevja

opisale in način razložil, kako jih zasajati in zarezati.

Nasipi tudi ob železnicah so se dozdej večji-del s travnim semenom, deteljo in lucerno obsejevali. Lucerna zahteva apnenasto, ilovnato zemljo. Sploh pa se je obsejevanje nasipov na povedani način malo dobro obneslo. Navadno cela setev po zimski mraza konec vzame in zemlja je izžgana in nerodovitna.

Priporoča se toraj po nasipih in prežinah lesovje in grmičevje zasajati. Najkoristnejše je po vlažnih nasipih vrbje, po suhih pogorske olše in dren ali če tudi ptičicam kaj dobrega storiti hočemo, glog, trnolice in ščipke zarezati; na prehodih in prelazih pa je dobro višje drevje zasajati, kakor javor, lipe, hraste, gruške itd.; če je pa zemlja navožena, tedaj vrbje in olše le ob krajih dobro storijo.

Na lesnih ali gozdnih robih in krajih se ograje iz gloga in trnolice dobro obnesejo, ker zraven tudi v to služijo, da zemljo ob krajih vlažno ohranijo. Tudi se je preže skušnija naredila, da take žive ograje plitvim koreninam polesnega drevja branijo v bližnje sosedno polje in seno-koše se razprostirati.

V gozdnih samih zaslužijo posebne skrbi in pomnoženega zarezovanja na prikladnih mestih: lesena gruška, hrast, jerebika, mokrovec, črni in divji bezeg, kalina ali zimolez, divja črešnja, krblikovec, motulj, kozja pogačica in ob krajih: glog, trnolice in robida.

Gozdar zna, ktera zemljišča imenovane sorte dreves in grmičevja najbolj ljubijo in kako jih zasajati in zarezovati. Tu hočemo še ptičicam najbolj priljubljeno drevje omeniti. Da so stara drevesa, posebno stare gruške in hrasti najprimernejše zavetje pticam, to je vsakemu gozdarju znana stvar, ki pa se še vedno premalo porajta. (Konec prih.)

Kako s tropinami najbolje ravnati?

Tropine hitro po prešanju kaj prijetno dišijo in imajo v sebi zraven hranilnih tvaria za živali, še mnogo cukra in akohola ali vinskega cveta. To stori, da živalim dobro teknejo. Vendar, če se na zraku ležati pustijo, kmalu svoj prijeten duh zgubijo, začnejo gnjiti in zasmrajati. Navadno se tropine spravljajo v leseno posodo, da nekoliko zavrejo in se potem za žganje tropinoveca porabijo. Zopet drugi posestniki, kateri prav ne vedo, kako bi s tropinami obrnili, pustijo jih na kupih ležati in kmalu za drugo niso, kakor za gnoj. Takov gnoj je sicer dober posebno za gorice, vendar je — predrag. Tropine se dajo boljše v posestnikovo korist obrniti — zlasti za polago živini. Kdor hoče tropine živini spolagati, ta naj pred vsem pazi, da ne bodo začele gnjiti, ampak da vse svoje dobre in redilne lastnosti ohranijo. To se pa godi tako: